

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Muusika õppekava

koolimuusika eriala

Markus Mölder

RÕÕMSA TUJUGA KEVADESSE

Loov-praktilise lõputöö kirjalik osa

Juhendaja: Hedi-Kai Pai

Kaitsmisele lubatud.....

Viljandi

2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÕPITULEMUSTE KIRJELDUS JA ANALÜÜS	4
1.1. Õpitulemused aastatel 2010-2017	4
1.2. Õpitulemused aastatel 2017-2021	5
2. MUUSIKARING „TUJU“	9
3. KONTSERDI KONTSEPTSIOON	11
3.1. Kontserdikava koostamise põhimõtted	11
3.2. Repertuaar	11
4. REFLEKSIOON	15
KOKKUVÕTE	16
KASUTATUD KIRJANDUS	17
LISAD	18
Lisa 1. „Juba linnukesed“ noot	18
Lisa 2. „Vilepillilugu“ noot	19
Lisa 3. „Kristjani reilender“ noot	20
Lisa 4. „Eesti on mu kodumaa“ noot	21
Lisa 5. „Mugurdancis“ noot	22
SUMMARY	23

SISSEJUHATUS

Käesoleva loov-praktilise lõputöö kirjaliku osaga annan ma ülevaate enda muusikalist arengust ja õpikogemustest Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias (edaspidi TÕ VKA), ülevaate oma diplomikontserdi ettevalmistusprotsessist, repertuaarist ja selle lõpptulemusest.

Alates aastast 2019 olen ma olnud Viljandi Huvikooli muusikaringi „Tuju“ õpetajana ning teadsin juba pikalt ette, et selle ringi õpilastega soovin ma teha oma loov-praktilise lõputöö kontserdi. Diplomikontserdi kavasse planeerisin lugusid nii väikekandlele kui plokkflöödile. Mina mängisin lugudes kas väikekannelt või klaverit.

Töö esimeses osas kirjeldan ja analüüsin enda muusikalist arengut ja õpitulemusi enne TÕ VKA-t ja TÕ VKAS õppides, teises osas tutvustan muusikaring „Tuju“ tegevust, tundide ülesehitust ja õpitud tegevusi Kolmandas peatükis tutvustan kontserdi kontseptsiooni ja kevadkontserdiks valitud repertuaari ning repertuaari analüüsi.

1. ÕPITULEMUSTE KIRJELDUS JA ANALÜÜS

1.1. Õpitulemused aastatel 2010-2017

Minu muusikaline teekond sai alguse aastal 2010, kui alustasin saksofoniõpinguid Avinurme muusikaklassis Mare Russaku käe all. Kuna nii minu isa kui ka vanaisa on puhkpillimängijad, siis vanaisa suunas mind samuti pilliõpingute juurde. Kõige atraktiivsemaks instrumendiks kujunes mulle saksofon. Seda pilli mängin ma tänase päevani ning olen ennast arendanud selle pilli mängimisel erinevates suvelaagrites, osalenud erinevate orkestrite tegevuses (Avinurme Puhkpilliorkester, Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester, Eesti Noorte Puhkpilliorkester) ning olen nende orkestrite liikmena esinenud nii Eestis kui välismaal, osalenud konkurssidel ja võitnud auhinnalisi kohti. Samuti käisin eratunde võtmas aastatel 2018-2019 Lembit Saarsalu juures.

Paralleelselt saksofoniõpingutega, oli mul võimalus aastal 2011 saada trummitunde tollase ERSO löökpillirühma liikme Kristjan Mäeotsa käest, sest Avinurme Puhkpilliorkestrisse oli olude sunnil vaja uut trummimeest ning seega mina ja veel kaks teist trummiõpilast alustasime selle instrumendi õppimist. Nendes tundides õppisime me erinevate žanrite ja rütmide põhilised *beat*'id, *groove*'d ja rudimendid. Trummitunnid kestsid ühe aasta ning sealt edasi on minu isiklik areng toimunud puhtalt esinemiste ning individuaalse harjutamise pealt.

Aastal 2011 oli mul võimalus iseseisvalt hakata proovima kitarrimängu, sest meie perre jõudis esimene kitarr. Tunnistan, et siiani on kitarrimängu iseseisvalt õppimine olnud kõige vaevanõudvam. Õppisin kitarrimängu erinevate kitarriõpikute ja *YouTube* videote kaudu. Otsisin mängimiseks lugusid, kus olid lihtsamad akordid ja rütmika. Kitarrimängu sain ma praktiseerida erinevatel gümnaasiumi üritustel ja koosviibimistel ning aastate vältel on saanud pillimänguvõtteid, uusi teadmisi ja nippe koguda ka teiste, targemate pillimängijate käest. Selle pilli mängutehniline areng toimus iseseisvalt õppimise kaudu kuni aastani 2020, millal sain TÜ VKA-s neljandal kursusel õppides hakata käima kitarritundides pilliõpetaja juhendamisel.

1.2. Õpitulemused aastatel 2017-2021

Aastal 2017 otsustasin ma minna TÜ VKA sisseastumiskatsetele, valisin koolimuusika eriala. Närveerisin nende katsetele ees, sest katsetel pidi esitama kaks lugu klaveril - instrumendil, mida ma polnud elus kordagi õppinud. Võtsin julguse kokku ja vaatasin erinevaid materjale internetist. Tegin endale selgeks lihtsamad tähtharmonia akordid, otsisin välja lood, mida ma arvasin end suutvat koolimuusika katsetel ära mängida. Katsetel oli ainuke hirm komisjoni ees mängides ainult klaveri taga, kuna olin enne kuulnud teisi katsetel osalejaid klaverit mängimas ja nende tase oli minu omast tunduvalt kõrgem. Kuid katsed läksid üle ootuste edukalt – ma sain oma soovitud erialale sisse ja sügisest algaski minu teekond TÜ VKA koolimuusika eriala õpilasena.

Esimesel õppeaastal said alguse minu klaveriõpingud õppejõud Heili Kirsimäe käe all. Ta oli konkreetne ja nõudlik, seletas mulle lahti korrektse keha- ja käehoiaku, viis kurssi, kuidas käib klaveril tehniliste harjutuste mängimine (heliredelid, arpedžod, akordid jm), näitas, kuidas klahvidest saada kätte maksimaalne kõla ja kuidas üldse tuleks luua endale harjutamise rutiin. Kuigi ma sageli seda rutiini ei suutnud järgida, siis andsin endast siiski parima, et mu klaverimänguoskus hakkaks vaikselt tõusma ja umbes 2-3 kuud hiljem tundsin, et minu klaverimängu areng on toimunud edukalt ning edaspidi saab siit ainult paremaks minna. Aitäh, Heili Kirsimäe!

Samuti olid toredad ja arendavad tunnid esimesel kooliaastal, mis olid laulmisega seotud. Nendeks olid laul ja hääleseade ning vokaalansambel, mõlema tunni õppejõuks oli Hedi-Kai Pai. Nendes tundides oli toetav õhkkond, tunnid olid alati täis tegevusi ja õppimist. Laulu ja- hääleseade tunnis sain ma esimest korda üle mitme aasta taas hakata oma lauluhäält otsima. Minu aktiivsem laulmisperiood jäi algklassidesse ning viimatine kogemus laulmisega oli mul põhikoolis ja nüüd, laulmisega aktiivsemalt tegelema hakates, nõudis see parasjagu individuaalset tööd. Vokaalansambelis anti mulle laulda rohkem kas bassipartiid või skättides bassiinstrumente jäljendades häälitsemine (*scat*). See tulenes olukorrast, et esimesel aastal olin seitsme neiu kõrval ainus meesterahvas koolimuusika erialal ja materjali sellisele koosseisule võib igati mõistetavalt olla keeruline otsida. Siiski oli repertuaar huvitav ja mitmekülgne ning arendas ka ennast paremini kuulama ja ka teiste häältega arvestama. Aitäh, Hedi-Kai!

Lisaks klaverile ja laulmisega seotud tundidele oli tähtsal kohal minu jaoks ka *Orff*-pedagoogika, mida andis Tuuli Jukk. Seal õppisime *Orff*-i metoodikat, mängisime *Orff*-instrumente: plaatpille ja muid rütmiinstrumente ning improviseerisime muusikat kohapeal. Samuti toimusid esimesel aastal meil väikekandle tunnid, mille õpetajaks oli Aime Reier. Saime aimdust väikekandle mängutehnikast, selle repertuaarist ja mänguvõimalustest. Nii plaatpille kui ka väikekannelt olen ma ka ise õpetanud Viljandi Huvikoolis muusikaring „Tuju“ õpilastele.

Teisel aastal lisandusid meil ka rütmipilli instrumenditunnid – õppisime mängima trummidel ja basskitarril. Kuna mina olin isiklikult eelneva trummimängu taustaga, siis pigem nendes tundides sain ma korrata ja kinnistada eelnevalt õpitut, kuid samas sain Kristo Joosepi käest ka muid nõuandeid ja nippe, kuidas enda mängutehnikat veelgi edasi arendada. Basskitarri tundides saime teada, kuidas peaks pilli käes hoidma, korrektselt keeli tõmbama ja samuti õppisin nendes tundides veidi paremini tablatuuri lugema. Olin eelnevalt teadlik, mis krihvidel mis noot peaks kõlama, kuid just pillihoiak ja mängutehnika olid need, mida pidin endas parandama ning õppejõud Mihkel Pajupuu suunas mind selles väga hästi.

Klaveritunde hakkas mulle teisel aastal andma Marge Loik, kes oli igas tunnis täis energiat ja kirge, mida ma ei oleks osanud oodatagi. Temaga õppides oli repertuaar mitmekülgne, oli nii klassikat kui jazzit. Tema andis mulle rohkem aimdust, kuidas olla klaveri taga mitte kui õpetaja ja klaverisaatja, vaid kuidas olla muusik.

Teisel aastal sain praktiseerima hakata pärimusmuusika õppeaineid: pärimuslaulu ja pärimustantsu õppejõud Celia Roose juhendamisel. Alguses ma pärimustantsust väga vaimustuses ei olnud, kuid ajapikku hakkas ka see mulle meeldima ning tantsu sai hakata rohkem juba nautima kui lihtsalt praktiseerima. Pärimuslaulu tundides laulsime tihti vanu regi- ja rahvalaule võimalikult autentselt ja pärast laulmist sai analüüsitud ka tekste, millest laulud rääkisid ning mis oli nende rolliks minevikus.

Teisel aastal lisandus samuti õppekavasse väga kasulik aine - praktiline harmoniseerimine. Kui klaveritundides muidu õppisime tehnilisi harjutusi ja rohkem klaveripalu, siis nendes tundides sain ma täpselt seda klaveriõpet, mida ma teadsin, et mul on tulevikus tarvis. Lastelauludele klaverisaadete loomine, erinevate stiilide käsitlemine ja akordide laiendamine ja ka ise arranžeerimine olid vägagi õpetlikud ning kasulikud tulevikuks ning

Hedi-Kai Pai ning Themuri Sulamanidze õpetuste järgi sain ma klaverimängus tunduvalt vabamaks ja mugavamaks kui varem.

Ansamblitunnid olid kogu kolme aasta jooksul väga toredad ja eriilmelised ning arendasid muusikuna mind kõvasti. Õppejõudude Marek Taltsi, Themuri Sulamanidze ja Mihkel Pajupuu tundides õpiti mängima väga erinevates stiilides ning selgeks said erinevad huvitavad lood. Võimalus oli ise bändile noodipartiisid luua ning katsetada erinevate pillidega koosseise. Mina isiklikult veetsin enim aega ansamblitunnis trummiseti taga, kuid sain olla osades lugudes ka kitarrist ja basskitarrist, vahel harva ka klaverimängija. Need tunnid õpetasid mind teiste liikmetega arvestama ja samuti teisi kuulama, et kõik kulgeks sünkroonis ja musitseerides üksteisega samal lainel.

Kolmandal aastal saime koolimuusika erialal uued õppeained ja õppejõud: laulu ja hääleseadet hakkas juhendama Liina Saar, ansamblitunde ja praktilist harmoniseerimist Themuri Sulamanidze, klaveriõpetajaks sai Jorma Toots ja lisandusid ka uued ained nagu näiteks Kodály metoodika. Sügissemestril toimus kõik vägagi hästi: laulu- ja hääleseade tundides arenes mu hääel veelgi ja saime koos kursusekaaslastega koostada ise mitmehäälsid seadeid, praktilises harmoniseerimises tulid uued ja huvitavad väljakutsed klaverisaadete mängimisel ning klaveriõpetaja Jorma Toots andis mulle veelgi paremaid nõuandeid, kuidas klaverilugusid tuleks mängida ning mida silmas pidada erinevate mängutehniliste detailide osas. Kuid paraku kevadsemestril kuulutas Eesti Vabariik 12. märtsil välja eriolukorra seoses Covid-19 viiruse laialdase levikuga (Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil 2020). Seega, pidid kõik kontakttunnid hakkama toimuma veebi teel ja see meetod ei olnud minu arenguks kõige tõhusam. Ma olin eelnevalt harjunud käima koolis - sain praktilist õpet, nõuandeid, uusi oskusi ja teadmisi omandada kontakttundides, nüüd aga pidin tegema kas individuaalset tööd või osalema tunnis läbi videoplatvormide, kus kannatas nii kvaliteet kui ka õpilaste motivatsioon selleks aega panustada.

Neljanda kooliaasta alguses oli pandeemia riigis piisavalt taandunud ja saime taas osaleda koolis kontakttundides. Minu jaoks jäid neljandal õppimisaastal muusikalise arengu ja muusikuks kasvamise mõttes sõelale kaks õppeainet: koorijuhtimine ja laul ja hääleseade. Koorijuhtimise õppimist alustasin küll juba esimesel õppeaastal, kuid motivatsioon ja isiklik visioon koorijuhi ametist puudusid mul pikka aega. See muutus, kui neljanda aasta alguses sain olla TÜ VKA segakoori ees ning õpetada neile oma eksamikava. Olin muidugi

veidike ebakindel enda suutlikkuses ja võimetes, kuid koorikaaslased oli väga toetavad ja olid valmis mitmeid kordi oma partiisid uuesti laulma, et minu eksamilood saaksid kõlama nii, nagu ma neid ette olen kujutanud. Koori ees olles tuli mul päriselt esimest korda nelja aasta jooksul tunne, et koorijuhiks olemine on tegelikult vägagi meeldiv ja positiivseid emotsioone tekitav tegevus.

Laulu ja- hääleseade aineks tuli viimaseks aastaks meile õppejõud Teet Kaur, kes õpetas meid mitte ainult laulma, vaid ta seletas, mis on erinevad hääle tekitamise võimalused (moodused). Õppisime korrektselt hingama ja toega laulma. Selle kahe semestriga arvan ma isiklikult, et arenesin laulja ja lavalise olekuga kõige rohkem. Nendes tundides ma mitte ainult ei laulnud, vaid ka analüüsisime koos õppejõuga oma laule, mis võis takistada laulude esitamisel mingeid teatuid kohti kätte saada ning peale analüüsi saime võimaluse uuesti proovida ja ennast parandada. Sellest aimest sain väga palju teoreetilisi ja praktilisi teadmisi, mida kindlasti tulevikus rakendan.

Lisaks sain ma neljandal aastal õppida vokaalidaktika aines laulude õpetamist nii ühele (solist) kui kahele lauljale (duett). Saime proovida kätt soololaulust duetiseade loomisel. Kuna ma ise olen laulutaustalt pigem kesine, siis sain sellest aimest palju nippe ja teadmisi juurde, millele tuleks pedagoogiliselt laule õpetades tähelepanu pöörata ja kuidas õpetada nii, et õpilased saavad parima võimaliku kogemuse nii õppuri kui lauljana. Arenesin tänu sellele ainele ka ise, nii õpetaja kui laulja rollis olles.

Kolmandal ja neljandal aastal käisin ma paralleelselt TÜ VKA-s õppides ka tööl Viljandi Huvikoolis ning töötasin seal muusikaring „Tuju“ õpetajana. Viljandi Huvikoolis oli minu juhendada mõlemal aastal üks algklassi õpilaste rühm ning kolme erineva eelkooli rühmad. Õppisime tundides erinevaid pille, rütmiharjutusi, laule, laulumänge ja liikumist läbi muusika. Seal õpetajana töötades sain ma väga head praktikat, kuidas lastega tunnis hakkama saada, kuidas ennast kehtestada ja selles osas arendada ning sai aimu, mis tegevused sobivad mis vanuserühmale kõige paremini.

2. MUUSIKARING „TUJU“

Muusikaring „Tuju“ on Viljandi Huvikoolis tegutsev huviring, kus lastel on võimalus arendada oma muusikalisi võimeid, enesetunnetust ja - kindlust ning loomingulisust. Läbi vahetu kogemuse ja vaba keskkonna õpivad lapsed kasutama „kehapilli“ kui instrumenti, tutvuvad *Orff*-pedagoogikas kasutatavate rütmi- ja plaatpillide, väikekannelde, ukulele ning plokkflöödi mänguvõtetega. Õpetus lähtub õpilaste erinevatest võimetest ja arengutasemest. „Tuju“ ringis arendavad õpilased oma muusikalisi võimeid: muusikalist kuulmist, muusikalist mälu, rütmi- ja meetrumitunnetust, omandavad korrektseid mänguvõttes erinevatel pillidel ja noodiõpetuse põhitõed. „Tuju“ ringi eesmärgiks on julgustada lapsi end loovalt väljendama ja arendada sotsiaalseid oskusi- ja võimeid ühise musitseerimise kaudu, anda teadmisi noodiõpetuse põhitõdedest ning omandada rütmi- ja plaatpillide, väikekandle, ukulele ning plokkflöötide mängutehnikad (Muusikaring Tuju 2021).

Tunnid toimusid enne distantsõpet kaks korda nädalas grupitunnina, 45 minutit korraga. Individuaalse õppe ajal toimusid tunnid samuti kaks korda nädalas, 30 minutit korraga. Sellel õppeaastal osales „Tuju“ ringi tegevuses mõlemal poolaastal kokku 5 last, vanuses 7-10. Sügisesel poolaastal oli ringitegevuses 7 last, kuid kaks last loobusid järgmisel poolaastal huviringi tegevusest vähese huvi tõttu.

Tuju ringi osalejad 2020/2021 õppeaastal:

Susanna – 3. klass/ 10-aastane

Liam Patrick – 2. klass/ 9- aastane

Kaur Morfin – 2. klass/ 9- aastane

Liisa – 1. klass/ 8- aastane

Mirjam – 1. klass/ 7- aastane

Sellel aastal oli „Tuju“ ringi rühma õpilased ühtehoidvad ja õpihimulised. Lapsed tahtsid innukalt erinevates muusikalistes tegevustes osaleda ja instrumente õppida ning koostöö minu ja õpilaste vahel oli hea. Vahel harva oli teatud distsipliiniprobleeme, kuid need said lahendatud kiiresti. Individuaaltundide ajal olid õpilased keskendunud ja tehtud sai kohati isegi rohkem, kui grupiga.

Esimesel poolaastal õpiti ära väikekandle ja plaatpillide mänguvõtted ning kehahoiak pillide mängimisel. Õpiti selgeks praktilised, õppimist toetavad lood. Teisel poolaastal õpiti ukulele ja plokkflöödi mänguvõtted ning akordid, keha hoiak neid pille mängides ja plokkflöödi puhul korrektne hingamine. Samuti hakati teisel poolaastal õppima ja harjutama kevadkontserdiks välja valitud kava. Mõlemal poolaastal tutvuti ka noodikirjaga ning analüüsiiti lugudes esinevaid noote.

Teisel poolaastal pidi „Tuju“ ring olema mitu nädalat distantsõppel ja sellel ajal said õpilased omale koju vajalikud instrumendid, et oleks võimalik jätkata ja harjutada lugusid individuaalselt. Õppekorralduse poolelt toimus ringitegevus sel ajal nii, et tegin lastele palju õppematerjale: õpetusvideod, noodid ja fonogrammide. Lapsed said lugudega tutvust teha ning seejärel filmida üles iseseisvalt harjutatud lood. Seejärel toimusid iga nädal veebi vahendusel konsultatsioonid, kus ma tagasisidestasin õpilaste videod ja andsin nõuandeid, mida parandada ning kuidas lugude esitust korrigeerida. Samuti sain nendes konsultatsioonides vastata õpilastel tekkinud küsimustele.

3. KONTSERDI KONTSEPTSIOON

3.1. Kontserdikava koostamise põhimõtted

Kontserdikava koostamisel ja repertuaari valimisel lähtusin ma õpilaste vanusest, muusikalistest võimetest, erinevate instrumentide kasutamise võimalusest ja õpilaste tagasisidest. Kontserdikava repertuaar pidi minu silmis täiendama ja kinnistama eelnevalt õpitud instrumendi korrektset mängimist, mänguvõtete praktiseerimist ja andma samas vabaduse musitseerida. Kavasse tahtsin lisada nii pärimuslugusid ja- viise kui ka lastelaulude seadeid eri instrumentidele. Kuna „Tuju“ ringis õppivad õpilased olid erinevate vanuste ja muusikaliste oskustega, siis sai kontsertkava lood jaotatud õpilaste vahel nõnda, et kõik õpilased saaksid mängida oma muusikalisele tasemele vastavaid lugusid. Kontserdikava etteasted esitasid õpilased individuaalselt koos õpetajaga, saatsin vastavalt loole neid kas klaveril või väikekandlil või mängisin loo viisi.

3.2. Repertuaar

„Kevadel“ („Juba linnukesed“)

Eesti rahvaviis (sõnad: J. H. Hermann, P. Tekkel)

Lastelaul tuleb ettekandele kahe D-duuri väikekandlega. Üks väikekannel mängib selles loos saadet ja teine väikekannel mängib viisi ja saadet.

Väikekandle õppimisega tegime me algust juba sügisest, kui hakkasime õppima õiget pillihoiakut, põhivõtteid (I, IV, V) ja lugudele saadete mängimist. Selle loo saateosa on küllaltki lihtne ja lugu esitab õpilane, kellel on väikekannel küllaltki hästi omandatud, kuid tegevuse käigus võib aeg-ajalt õpilasel meelest minna loo ülesehitus ja õiged mänguvõtted. Selles loos on saatepillil kaks akordi: D - duur ehk I võte ja A7 ehk V võte. Tehniliselt ei

pala kõige raskem, kuid täpsus väikekandlil võtete vahetamisel oli selle loo mängimise juures võtmesõnaks.

Viisi diapasoon on a1-d1. Väikekannel mängib valdavalt saadet meetrumis (ta-rütmi, neljandiknoot), viisis on enim mängitud rütmid ti-ti (kaheksandikud) ja ta-d (neljandiknoodid). Taktimõõt on 4/4.

„Vilepillilugu“

Tori, Levi kihelkond,

Eesti rahvaviis, mis pärineb 19.saj lõpult Vangisauna-Jaani poolt ning mille oli kuulnud ja meeles pidanud August Pulst. Lugu tuleb esitusele kahe väikekandlega. Üks väikekannel mängib loos saadet ja teine väikekannel mängib viisi ja saadet. Algselt pidi lugu tulema esitusele väikekandle ja plokkflöödiga, kuid kuna õpilane soovis selle loo sõrmitsemist ka tundides õppida, siis sai otsustatud ühiselt, et see lugu tuleb esitusele kahe väikekandlega. Õpilasel on esialgu saatja ülesanne ja õpetajal viisi ja saate mängija roll. Väikekandle saaterütmiks on ta-rütm (neljandiknoodid). Viisi diapasoon: d1-b1. Taktimõõt on 4/4.

„Kristjani reilender“

Kristjan Priks, Virre

Kristjan Priksi poolt loodud ning ilmselt 21. sajandi üks tuntuim eesti pärimusmuusikast inspireeritud instrumentaalpala tuleb esitusele väikekandle ja klaveriga. Väikekannel mängib loos saadet ning kasutusel on kõik põhilised mänguvõtted: D-duur ehk I võte, G-duur ehk IV võte ja A7 ehk V võte. Klaver mängib viisi ja toetab saateosa. Lugu on esitatud originaalhelistikus ehk D-duuris ning väikekandle saade on esitatud ta-rütmiga (neljandiknootides). Viisi diapasoon: d1-b2. Taktimõõt on 4/4.

Keeruliseks muutis selle loo esitamisel just viisi keerukus ning täpne võtete vahetus väikekandlil. Seda proovisime paika saada nii jalaga tempot kaasa tatsudes ning mitmeid kordi lugu lihtsalt korrates, et õpilasel jääks meelde täpselt, kuidas viis ja saade omavahel

toimivad. Lugu sai valitud just sel põhjusel, et see on minu jaoks üks ilusamaim pärimusmuusikast inspireeritud pala, kuid samuti meeldis see lugu õpilastele õpetusprotsessi käigus.

„Eesti on mu kodumaa“

Viis ja sõnad: Kersti Kuusk

Tegemist on Kersti Kuuse lastelauluga, mida õppisime ja mängisime pillidel veebruarikuus, mil oli saabumas Eesti Vabariigi aastapäev. Laul tundus mulle sobilik kevadkontserdi kavasse lisamiseks ning esitame seda plokkflöödi ja klaveriga. Plokkflöödi mängib viisi ning klaver mängib saadet. Õppisime seda ajal, mil olime läbi töötanud plokkflöödi ülemise registri (g1-c2) ja alumise registri (d1-f#1). Lugu sai transponeeritud Eb-duurist G-duuri, et seda oleks võimalik esitada ka plokkflöödil. Loo õppeprotsess sujus üpriski hästi, sest loos on viisil palju korduvat materjali. Teine põhjus, miks see lugu sai plokkflöödi õppeprotsessi ajal valitud, oli nootide ühendamine (*legato*) ning sujuva ja ühtlase kõla tekitamine plokkflöödil. Keerukaks tegi loo ettekandel ühise tempo mõistmine (meetrumis püsimine) ning õigeaegselt loo alustamine, samuti pidi korrigeerima hingamist ja korrektselt pilli sisse puhumist.

Viisi diapsoon: e1-b1. Viisis esinevad põhilised rütmid on ti-ti (kaheksandiknoodid) ja ta-d (neljandiknoodid). Taktimõõt on 4/4.

„Mugurdancis“

Läti rahvaviis

Mugurdancis on tore da kõlaga läti rahvaviis, mida õppisin esimesel aastal ka ise väikekandle tundides. Lugu on hea ja õpetlik ning hõlmab kõiki tähtsamaid väikekandle võtteid (I-IV-V). Esitame lugu kahe väikekandlega - üks väikekannel mängib saadet ja teine mängib saadet ja viisi. Selle loo õpetamine oli ilmselt keerukaim, kuna hakkasime selle looga tegelema ajal, mil „Tuju“ ring oli distantsõppel ja olenemata õppevideo ja

noodimaterjali olemasolust, oli õpilastel ilma õpetaja abita keeruline neid lugusid mängida. Kuid mai alguses, mil algas taas võimalus individuaaltunde teha, saime loo uuesti läbi töötatud ja mängitud ning saateosa sai pea kõigil õpilastel väga kenasti selgeks.

Viisi diapasoon: d1-b1. Taktimõõt on 2/4.

4. REFLEKSIOON

Kontserdi ettevalmistus toimus kenasti, sest suurem osa tööst sai ära tehtud septembrist veebruarini, mil saime „Tuju“ ringi lastega ära õppida pillide mänguvõtted, korrektse mängutehnika ja selle protsessi käigus juba ka mõned lood. Paraku pidid lapsed teisel poolaastal õppima distantsõppet, mis tegi õpetusprotsessi natuke keerulisemaks, sest neil oli samal ajal ka muid kohustusi. Seetõttu arvan, et õppe efektiivsus ei olnud nii suur kui kontaktõppe ajal.

Kontserdi videod said filmitud ühel päeval pea kõikide õpilastega, puudus ainult üks õpilane. Lood, mis sai valitud kevadkontserdi kavasse, olid õpilastel varasemalt küll õpitud, kuid tarvis enne filmimist meelde tuletada ja läbi mängida. Kuna lugusid õppisime enamasti grupiõppes, siis laste mängutase varieerus. Pidin valima lugude seast igale õpilasele kõige võimetekohasema loo, mida videos esitleda. Olen pea kõikide lugude lõpliku versiooniga rahul, mis kontserdil kõlavad, ainult „Eesti on mu kodumaa“, mida esitati kahe plokkflöödiga, oli natuke rabe peale pikka kontaktõppe pausi. Pillid ei tahtnud püsida kõige paremini hääles, puudu jäi esitamisel täpsusest, sisse tulid üksikud vead, kuid kokkuvõttes olen lastega väga rahul - nad on teinud tubli töö aasta jooksul, kus on olnud niivõrd erinevaid probleeme tundide tegemise osas. Terve õppeaasta jooksul on õpet läbiviidud grupi- ja individuaaltundidena nii kontakt- kui ka distantsõppes. Lapsed olid õppeaasta vältel positiivselt meelestatud ja tahtsid musitseerida ning õppida, mis on minu kui õpetaja jaoks suurim võit ja usun, et lõplik tulemus oli neid faktoreid arvestades vägagi hea.

KOKKUVÕTE

Loov-praktilise lõputöö kirjaliku osa eesmärgiks oli anda ülevaade muusikaring „Tuju“ kevadkontserdi kava kontseptsioonist, repertuaarist ja repertuaari analüüsist. Kontsert koosneb individuaalsete etteastetega viiest loost, kus on nii pärimusmuusikat kui lastelaulude seadeid.

Lõputöö kirjaliku osa esimeses peatükis tutvustasin oma teekonda muusikuks kujunemisel ja arenemisel. Kirjeldasin oma teekonda kahes alapeatükis: minu muusikuks kujunemine ja arenemine aastast 2010 kuni 2017 ja minu muusikuks kujunemine ja arenemine TÜ VKA-s õpitud aja jooksul ehk aastatel 2017 kuni 2021. Teises peatükis kirjeldasin muusikaring „Tuju“ tegevusi, huviringi õpieesmärke ja tundide ülesehitust kontaktõppe ja distantsõppe ajal. Kolmandas peatükis tutvustasin kevadkontserdi kontseptsiooni, kevadkontserdil esitatud repertuaari ja analüüsisin repertuaari ning valitud lugude õppeprotsessi kulgemist.

Tahaksin tänada oma toredaid, õpihimulisi ja alati rõõmsa tujuga tundi tulnud õpilasi muusikaringist „Tuju“, kes olid väga südikad ja kannatlikud kogu õppeprotsessi käigus ning andsid tubli panuse ühisele õppimisele nii kontaktõppe kui ka distantsõppe ajal. Selle aasta jooksul sain ma nende õpilastega väga lähedase kontakti ja iga tund, mil ma sain nendega koos muusikat õppida ja luua, oli suur rõõm ja inspiratsioon tulevikuks. Sain aru, et olen päriselt õppinud nelja aasta jooksul eriala, mis mulle tõesti meeldib ja see annab mulle tänuväärse tunde. Samuti vajavad tänamist huvikoolist Piret Mädamürk ja Siiri Sooberg-Tubli, kes aitasid mind nõu ja jõuga ning olid alati olemas nii mures kui rõõmudes.

Lõpetuseks sooviksin tänada ka kõiki õppejõude, kelle käe all olen saanud TÜ VKA-s õppides uusi teadmisi, kinnistanud varasemaid teadmisi ja andnud uued vaated ja selgemad mõtted, kuidas olla oma erialases töös pädev, sümpaatne ja hingega asja sees. Olen üpris kindel, et siin koolis mitte õppides ei oleks saanud minust pooltki see inimene ja muusik, kelleks ma olen saanud tänasel päeval.

KASUTATUD KIRJANDUS

Eriolukorra väljakuulutamine Eesti Vabariigi haldusterritooriumil. RT III, 13.03.2020, 1.
<https://www.riigiteataja.ee/akt/313032020001> (18.05.2021).

Viljandi Huvikool. Muusikaring TUJU. <http://www.huvikool.ee/muusikaring-tuju>
(18.05.2021).

LISAD

Lisa 1. „Juba linnukesed“ noot

Juba linnukesed

Eesti rahvaviis

The musical score is written in D major (one sharp) and 4/4 time. It consists of two staves. The first staff contains measures 1 through 4, and the second staff contains measures 5 through 8. The melody is primarily composed of eighth and quarter notes. Chords D, A7, and D are indicated above the notes in measures 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, and 8. The piece concludes with a double bar line and repeat dots in the final measure.

Lisa 2. „Vilepillilugu“ noot

Vilepillilugu

Tori, Levi kihelkond

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The melody consists of two staves. The first staff begins with a repeat sign and contains four measures. Above the notes are the chords D, G, D, D, G, and D. The second staff begins with a measure rest labeled '5' and contains four measures. Above the notes are the chords A7, D, A7, and D. The piece concludes with a double bar line and repeat dots.

Lisa 3. „Kristjani reilender“ noot

Kristjani reilender

Kristjan Priks, Virr

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. It consists of four staves of music. Above the notes, guitar chords are indicated: D, A7, D, G, and D A7. The first two staves include a '6' above a sixteenth-note triplet. The third and fourth staves include a '3' above a triplet of eighth notes. The piece concludes with a double bar line.

Lisa 4. „Eesti on mu kodumaa“ noot

Eesti on mu kodumaa

Kersti Kuusk

The musical score is written in G major and 2/4 time. It consists of two staves. The first staff contains the first four measures of the melody, with chords G, G/B, D7, G, G, G/B, D7, and G written above. The second staff starts with a measure rest labeled '5' and contains the next four measures of the melody, with chords C, D, G, Am, G/D, D7, and G written above. The piece concludes with a double bar line.

SUMMARY

The purpose of this creative-practical thesis was to give an overview of music class „Tuju“ concert’s conception, structure and repertoire. The concert consisted of five instrumental pieces, all performed individually with the teacher.

The first chapter of this thesis describes and analyses musical development and experiences of the author of this thesis. Second chapter focuses on music class „Tuju“ descriptions, structure of classes and learning process. The third chapter gives an overview for conception of the concert and repertoire and analysis of the repertoire.

Key to the success of this concert was the students of music class „Tuju“ who were very fond of music, wanted to learn and were open-minded and overall just enjoyed being in musical environment. The communication and understanding between students and teacher was really good and that made the learning process much more easier and enjoyable. I would like to thank my students and also my two good colleagues Piret Mädamürk and Siiri Sooberg-Tubli who helped a lot during this quite difficult year in terms of teaching young students in class room and from an distance. They were always supportive and never left my questions without an answer.

I would also like to thank my supervisor Hedi-Kai Pai for constructive feedback and guidance along the way of writing this thesis.

Being able to work with and teach those students from music class „Tuju“ gave me confidence that i really enjoy working as a music teacher and i chose the right school to learn this profession and i am sure that future might bring me even more joy of being able to share the love of music to next generations.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Markus Mölder,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Rõõmsa tujuga kevadesse“, mille juhendaja on Hedi-Kai Pai, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Markus Mölder

18.05.2021